

เอกสารใบอนุปรัชณ์ชุดวิชา

30204

องค์กรและการจัดการ

Organization and Management

0.3548621

management
organization

(ฉบับปรับปรุง)

ส่วนลิขสิทธิ์

เอกสารโปรดทัศน์ชุดวิชา องค์การและการจัดการ การสอนและเรียนครั้งที่ 2

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนและเรียน

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตลือสอนและเรียน ศูนย์โปรดทัศนศึกษา

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพยาบาลสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 51 กุมภาพันธ์ 1/2559 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 2

ชุดวิชา 30204 องค์การและการจัดการ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)

การสอนเสริมครั้งที่ 2 จำนวน 8 หน่วย (หน่วยที่ 8-15)

หน่วยที่สอนเสริม

การสอนเสริมครั้งที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการในองค์การ โดยประกอบด้วยเนื้อหาของหน่วยต่าง ๆ ดังนี้

หน่วยที่ 8	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
หน่วยที่ 9	การวางแผน
หน่วยที่ 10	การจัดองค์การ
หน่วยที่ 11	การนำองค์การ
หน่วยที่ 12	การควบคุม
หน่วยที่ 13	การจัดการคุณภาพ
หน่วยที่ 14	การจัดการนวัตกรรม
หน่วยที่ 15	ทิศทางและแนวโน้มองค์การและการจัดการในอนาคต

แนวคิด

1. การจัดการ หมายถึงชุดของหน้าที่ต่าง ๆ กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถดำเนินไปในแนวทางที่ใช้ทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่องค์การกำหนดไว้ด้วยความพยายามร่วมกันของกลุ่มนบุคคล

- ความสำคัญของการจัดการก็มีหลายประการ ได้แก่ ทำให้การดำเนินการตามภารกิจขององค์การ เป็นไปเพื่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุด เพื่อให้สอดคล้องและปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดการอบรมขั้นตอนการทำงาน ช่วยให้องค์กรมุ่งสู่การบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ ช่วยละห้อนให้เห็นว่าผู้รับบริการมีความสำคัญและองค์การปรับเปลี่ยนมา ยึดหลักการบริการสาธารณชนที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด
- ปัจจัยลักษณะแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการจัดการขององค์การแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทั่วไป และสิ่งแวดล้อมเฉพาะ
- พัฒนาการของแนวคิดการจัดการ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มแนวคิดหลัก คือ แนวคิดการจัดการแบบ ดั้งเดิม แนวคิดการจัดการพฤติกรรมศาสตร์ แนวคิดการจัดการเชิงปริมาณ และแนวคิดการจัดการ สมัยใหม่
- แนวคิดการจัดการในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการจัดการที่เชื่อมต่อความท้าทายและการเปลี่ยนแปลง ที่ไม่แน่นอนของลักษณะแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับบุคคลและองค์การ ถือว่าเป็นยุค ที่ต้องจัดการกับเกณฑ์ความรู้ของบุคลากรในองค์การในระดับต่าง ๆ มุ่งผลลัมภ์ที่ของงาน มีการ พัฒนาของเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการทำงานมากขึ้น มุ่งที่ความรับผิดชอบต่อสังคม นวัตกรรม มีการจัดการคุณภาพ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. การวางแผนเป็นหน้าที่สำคัญมากและเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการ เพราะเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติในอนาคต การวางแผนมีลักษณะเป็นกระบวนการ แต่การวางแผนก็มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด

- ประโยชน์ของการวางแผนจำแนกได้หลายลักษณะ ที่สำคัญได้แก่ การจำแนกแผนตามขอบเขตควบคุม การจำแนกแผนตามระยะเวลาของแผน การจำแนกแผนตามระดับการบริหารในองค์การ และการจำแนกแผนตามลักษณะหน้าที่การดำเนินงานในองค์การ
- การออกแบบระบบการวางแผนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะและหลักการของการวางแผนที่ดี โดยมีผู้บริหารระดับต่าง ๆ รับผิดชอบในการวางแผนแต่ละระดับ และให้บุคลากรในองค์การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

3. การจัดองค์การ หมายถึง การจัดโครงสร้างองค์การอย่างเป็นระบบโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์การได้กำหนดไว้ มีความสำคัญ 5 ประการ คือ เป็นเครื่องมือที่ทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นตำแหน่งงาน และดึงให้เห็นการจัดกลุ่มกิจกรรม และแสดงให้เห็นระบบการวางแผนและการควบคุม และแสดงให้เห็นระบบการลือสารในองค์การ

- ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดองค์การมี 5 ประการ คือ กฎหมาย สภาพแวดล้อม ขนาดและวัฒนธรรม จริยธรรม ความเชื่อ ความภักดี ความต้องการ เทคโนโลยี และความเกี่ยวพันของแผนงาน
- การจัดโครงสร้างองค์การ หมายถึง การจัดแบ่งงาน หรือจัดกลุ่มกิจกรรมที่เหมือนกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกันเป็นแผนงาน โครงสร้างมี 4 ประเภท ได้แก่ โครงสร้างองค์การแบบงานหลัก โครงสร้างองค์การแบบหน้าที่การทำงานเฉพาะ โครงสร้างองค์การแบบหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา โครงสร้างองค์การแบบคณะกรรมการ การจัดโครงสร้างองค์การที่ดีต้องคำนึงถึงหลักความล้มเหลวในแนวตั้งและหลักความล้มเหลวในแนวนอน การจัดองค์การที่ดีจะต้องลอดคล้องและล้มเหลว กับการออกแบบองค์การและวัฒนธรรมองค์การ

4. การนำองค์การ ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการนำองค์การ และผู้นำและภาวะผู้นำ

- การนำ เป็นวิธีการที่ผู้บริหารขององค์การนำมาใช้ในการชี้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม และการคาดหวังในผลการดำเนินงาน สร้างความยั่งยืนให้แก่องค์การ ประกอบด้วย 2 กระบวนการ หลักที่มุ่งเน้นปรับปรุงองค์การ คือ กระบวนการนำองค์การและกระบวนการรับผิดชอบต่อสังคม
- ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทหนึ่งอีกหนึ่ง ทำให้ผู้อื่นยอมปฏิบัติตาม ผู้นำสามารถนำบุคคลไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การได้เพียงใดก็ชี้นักภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ
- ภาวะผู้นำ ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 ประการ คือ แนวทางศึกษาคุณลักษณะผู้นำ แนวทางศึกษาพฤติกรรมผู้นำ และแนวทางศึกษาด้านสถานการณ์

5. การควบคุม ประกอบด้วยการศึกษา 3 ประการ คือ แนวคิดของการควบคุม เทคนิคของการควบคุม การออกแบบระบบการควบคุม

- การควบคุม คือ การตรวจสอบ กำกับดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด การควบคุม มีความใกล้ชิดกับการวางแผน ระบบของการควบคุมมีองค์ประกอบหลักๆ คือ วัตถุประสงค์ มาตรฐาน การวัดผลงาน การเปรียบเทียบ และการดำเนินงานแก้ไข
- เทคนิคของการควบคุมมีหลากหลาย ที่สำคัญได้แก่ การควบคุมทางการบริหาร การควบคุมทาง บัญชี การควบคุมโดยงบประมาณระบบ PPBS และ ZBB การตรวจสอบการจัดการ การควบคุม ด้วยแผนภูมิเวลา และการควบคุมทรัพยากรมนุษย์
- การออกแบบระบบการควบคุม จำเป็นต้องออกแบบระบบข้อมูลและระบบการควบคุมที่มี ประสิทธิภาพด้วย

6. การจัดการคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพขององค์กรทั้งภายในและภายนอก คุณภาพการผลิต การดำเนินงาน และเครื่องมือการจัดการคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยได้นำ เทคนิคทางการบริหารมาประยุกต์ใช้หรือพัฒนาเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ผลิตและผู้รับบริการ

- คุณภาพ หมายถึงคุณภาพใน 4 มิติ คือ มาตรฐาน ผลงาน ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ
- การพัฒนาคุณภาพการจัดการของภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
 - 1) ยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของภาครัฐให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติฯ ด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
 - 2) ให้หน่วยงานภาครัฐนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของหน่วยงาน ลุ่มดับมาตรฐานสากล
 - 3) ใช้เป็นกรอบแนวทางในการประเมินตนเอง และเป็นบรรทัดฐานการติดตามและประเมินผลการ บริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ
- เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วยเกณฑ์ 7 หมวด คือ การนำองค์การ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ ผลลัพธ์การดำเนินงาน
- เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการคุณภาพขององค์การ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ ทั่วทั้งองค์การ รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและ ล้ม塌ทิพของงานภาครัฐ การรับรองคุณภาพสถานพยาบาล การพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ เป็นต้น

7. การจัดการนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 ตอนหลัก คือ แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม การสร้างและการจัดการ นวัตกรรมเพื่อการจัดการ และการใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการ

- นวัตกรรมเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม องค์การ และบุคคล ทั้งในทางเศรษฐกิจและลัษณะ ซึ่งอาจเป็นความคิด การผลิต กระบวนการ หรือ องค์กรรูปแบบใหม่ ๆ ก็ได้

- นวัตกรรมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) นวัตกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการ 2) นวัตกรรมกระบวนการ 3) นวัตกรรมองค์การ
- การสร้างและการจัดการนวัตกรรมเพื่อการจัดการ ประกอบด้วยกิจกรรมการสร้างความคิดใหม่ การรับรู้ถึงสิ่งที่เป็นโอกาส การประเมินความคิด การพัฒนาความคิด และการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
- การใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการที่สำคัญ ประกอบด้วย นวัตกรรมการจัดการดำเนินงาน การจัดการงบประมาณ และนวัตกรรมการจัดการทรัพยากรมนุษย์

8. ทิศทางและแนวโน้มเกี่ยวกับองค์การในอนาคต เป็นการมุ่งไปสู่การเป็นองค์การเชิงกลยุทธ์ องค์การที่มีสมรรถนะสูง ล้วนทิศทางและแนวโน้มของการจัดการในอนาคต เป็นการมุ่งไปสู่การบริหารงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาล และการจัดการเชิงกลยุทธ์

วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมชุดวิชาขององค์การและการจัดการ ครั้งที่ 2 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการได้
2. อธิบายเกี่ยวกับการวางแผนได้
3. อธิบายเกี่ยวกับการจัดองค์การได้
4. อธิบายเกี่ยวกับการนำองค์การได้
5. อธิบายเกี่ยวกับการควบคุมได้
6. อธิบายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพได้
7. อธิบายเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมได้
8. อธิบายเกี่ยวกับทิศทางและแนวโน้มองค์การและการจัดการในอนาคต

กิจกรรมการสอนเสริม

1. สรุปสาระสำคัญ และตอบข้อสงสัยของชุดวิชาให้แก่นักศึกษา
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริมครั้งที่ 2 ได้ถกเถียง อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาชุดวิชาเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนมากขึ้น

ลือการสอนเสริม

1. เอกสาร์โลตัสทัศน์ และ/หรือ ลือการสอนที่อาจารย์ผู้สอนเสริมได้จัดทำเพื่อประกอบการบรรยายสรุป
2. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับเรียนการสอนของนักศึกษาผู้เข้ารับการสอนเสริม

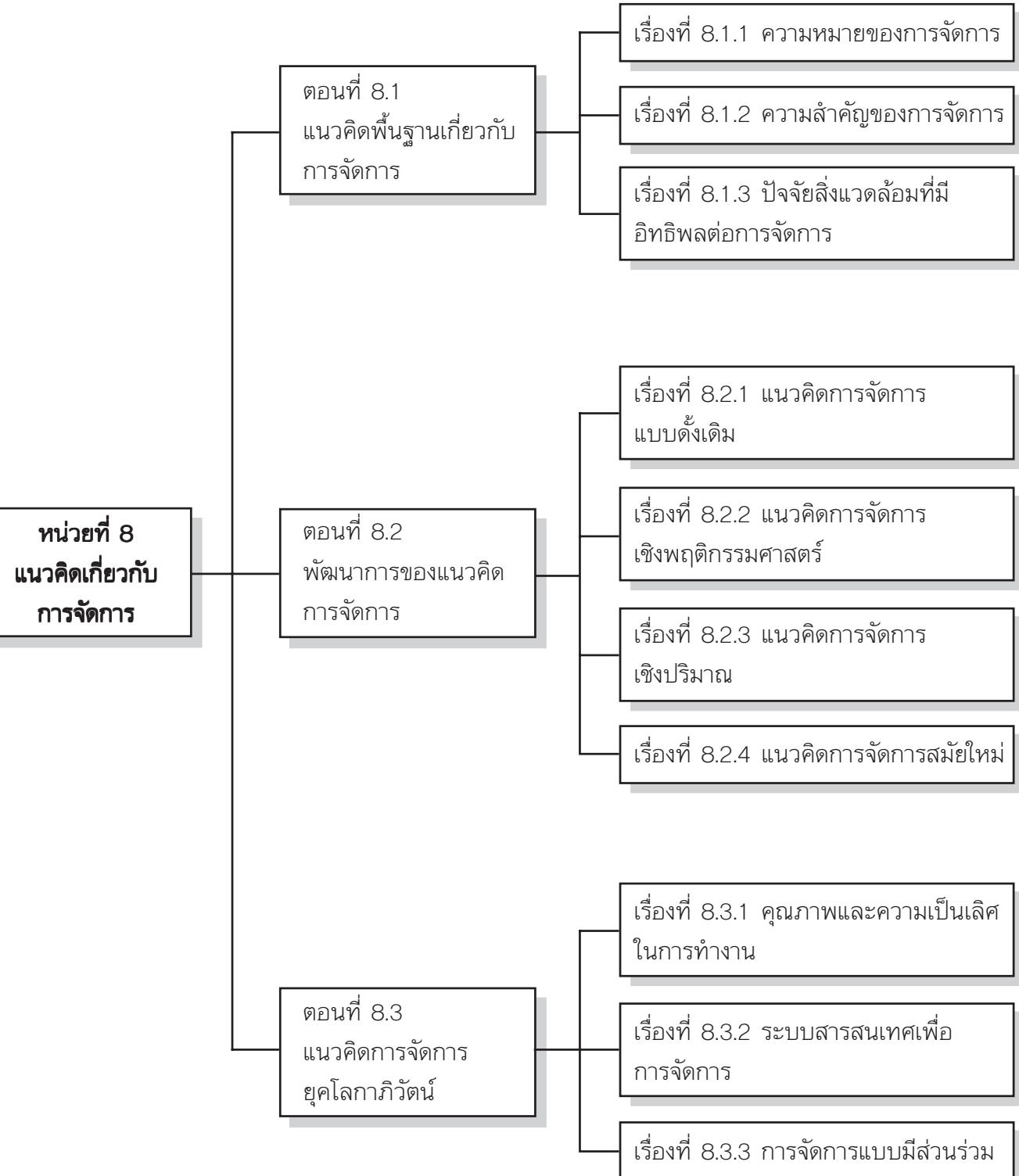
การประเมินผล

1. ลังเกตลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมขณะเข้ารับการสอนเสริมของนักศึกษาที่เข้ารับการเรียนเสริม
2. ประเมินผลโดยรวมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

ໂສຕ້າຄົນ # 2.1

ແນວຄິດເກື່ອງກັບການຈັດການ

ຫນ່ວຍທີ 8

หน่วยที่ 9

หน่วยที่ 9 การวางแผน

ตอนที่ 9.2 ประเภทของแผน

ตอนที่ 9.3 การออกแบบระบบ การวางแผน

เรื่องที่ 9.1.1 ความหมายและความสำคัญ
ของการวางแผน

เรื่องที่ 9.1.2 วิัฒนาการของการวางแผน

เรื่องที่ 9.1.3 กระบวนการวางแผน

เรื่องที่ 9.1.4 วิธีการที่ใช้ในการวางแผน

เรื่องที่ 9.1.5 ข้อดีและข้อจำกัดของ
การวางแผน

เรื่องที่ 9.2.1 การจำแนกแผนตาม
ขอบเขตครอบคลุม

เรื่องที่ 9.2.2 การจำแนกแผนตามระยะเวลา
ใช้งานของแผน

เรื่องที่ 9.2.3 การจำแนกแผนตามระดับ
การบริหารในองค์กร

เรื่องที่ 9.2.4 การจำแนกแผนตามลักษณะ
หน้าที่การดำเนินงานในองค์กร

เรื่องที่ 9.3.1 คุณลักษณะของการวางแผน
ที่ดี

เรื่องที่ 9.3.2 หน้าที่ความรับผิดชอบใน
การวางแผน

เรื่องที่ 9.3.3 การมีส่วนร่วมในการ
วางแผน

หน่วยที่ 10

หน่วยที่ 10 การจัดองค์การ

ตอนที่ 10.1

แนวคิดเกี่ยวกับการจัด
องค์การ

เรื่องที่ 10.1.1 ความหมายของการจัด
องค์การ

เรื่องที่ 10.1.2 ความสำคัญของการจัด
องค์การ

เรื่องที่ 10.1.3 ปัจจัยสถานการณ์ที่มีผล
ต่อการจัดองค์การ

ตอนที่ 10.2

การจัดโครงสร้างองค์การ

เรื่องที่ 10.2.1 แนวคิดการจัดโครงสร้าง
องค์การ

เรื่องที่ 10.2.2 ประเภทโครงสร้าง
องค์การ

เรื่องที่ 10.2.3 หลักการจัดโครงสร้าง
องค์การในแนวตั้ง

เรื่องที่ 10.2.4 หลักการจัดโครงสร้าง
องค์การในแนวนอน

ตอนที่ 10.3

การออกแบบองค์การและ
วัฒนธรรมองค์การกับการ
จัดองค์การ

เรื่องที่ 10.3.1 การออกแบบองค์การ

เรื่องที่ 10.3.2 วัฒนธรรมองค์การ

ຫນ່ວຍທີ 11

ຫນ່ວຍທີ 11 ການນໍາອອງຄໍກາຮ

ຕອນທີ 11.1

ແນວຄິດເກື່ອງກັບການນໍາອອງຄໍກາຮ

ເວົ້ອງທີ 11.1.1 ຄວາມໝາຍ ແລະ
ຄວາມລຳຄັ້ງຂອງການນໍາອອງຄໍກາຮ

ເວົ້ອງທີ 11.1.2 ອົງຄໍປະກອບຂອງການນໍາ
ອອງຄໍກາຮ

ຕອນທີ 11.2

ຜູ້ນໍາແລະກວະຜູ້ນໍາ

ເວົ້ອງທີ 11.2.1 ແນວຄິດເກື່ອງກັບຜູ້ນໍາ
ແລະກວະຜູ້ນໍາ

ເວົ້ອງທີ 11.2.2 ແນວກາຮືກໍາຊາແລະ
ທຖ່າງວິໄກກັບກວະຜູ້ນໍາ

ເວົ້ອງທີ 11.2.3 ປັຈຍທີ່ມີຜລຕ່ອຄວາມ
ເປັນຜູ້ນໍາ

หน่วยที่ 12

หน่วยที่ 12 การควบคุม

ตอนที่ 12.1

แนวคิดของการควบคุม

เรื่องที่ 12.1.1 ลักษณะและองค์ประกอบของระบบการควบคุม

เรื่องที่ 12.1.2 กระบวนการควบคุม

เรื่องที่ 12.1.3 ประเภทของระบบการควบคุม

เรื่องที่ 12.1.4 ความสำคัญของการควบคุมต่อการวางแผน

ตอนที่ 12.2

เทคนิคในการควบคุม

เรื่องที่ 12.2.1 การควบคุมทางการบริหาร

เรื่องที่ 12.2.2 การควบคุมทางบัญชี

เรื่องที่ 12.2.3 การควบคุมโดยงบประมาณระบบ PPBS และ ZBB

เรื่องที่ 12.2.4 การตรวจสอบการจัดการ

เรื่องที่ 12.2.5 การควบคุมด้วยแผนภูมิเวลา

เรื่องที่ 12.2.6 การควบคุมทรัพยากรมนุษย์

ตอนที่ 12.3

การออกแบบระบบการควบคุม

เรื่องที่ 12.3.1 ระบบการควบคุมกับพฤติกรรมของคน

เรื่องที่ 12.3.2 ข้อมูลและการออกแบบระบบข้อมูล

เรื่องที่ 12.3.3 การออกแบบระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

หน่วยที่ 13

หน่วยที่ 13 การจัดการคุณภาพ

ตอนที่ 13.1

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับ
การจัดการคุณภาพ

เรื่องที่ 13.1.1 ความเป็นมาและแนวคิด
เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพ

เรื่องที่ 13.1.2 ความหมายของการจัดการ
คุณภาพ

เรื่องที่ 13.1.3 ความสำคัญของการจัดการ
คุณภาพ

ตอนที่ 13.2

การพัฒนาคุณภาพการจัดการ
ของภาครัฐ

เรื่องที่ 13.2.1 เทคนิคในการจัดการ
คุณภาพ

เรื่องที่ 13.2.2 การวัดเปรียบเทียบ
สมรรถนะ

ตอนที่ 13.3

เครื่องมือในการจัดการคุณภาพ

เรื่องที่ 13.3.1 การควบคุมคุณภาพ

เรื่องที่ 13.3.2 การควบคุมคุณภาพ
ทั่วทั้งองค์กร

เรื่องที่ 13.3.3 รางวัลคุณภาพแห่งชาติ

เรื่องที่ 13.3.4 ระบบมาตรฐานสากลของ
ประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิผล
ของงานภาครัฐ

เรื่องที่ 13.3.5 การรับรองคุณภาพ
สถานพยาบาล

เรื่องที่ 13.3.6 การพัฒนาคุณภาพ
การบริหารจัดการภาครัฐ

หน่วยที่ 14

